

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Ректор Центральноукраїнського
 державного університету
 імені Володимира Винниченка
 доктор юридичних наук, професор
 Євген СОБОЛЬ
 «14» грудня 2023 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

на тему «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку
 учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)»
 здобувача ступеня доктора філософії

Мальця Дмитра Олександровича
 за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Витяг з протоколу фахового семінару кафедри педагогіки та спеціальної
 освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира
 Винниченка від 14 грудня 2023 року

ПРИСУТНІ: 11 із 14 науково-педагогічних працівників кафедри
 педагогіки та спеціальної освіти, а саме:

1. Рацул Анатолій Борисович, завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, професор.
2. Окольніча Тетяна Володимирівна, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.
3. Савченко Наталія Сергіївна, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.
4. Філоненко Оксана Володимирівна, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.
5. Бабенко Тетяна Василівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.
6. Дубінка Микола Михайлович, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.
7. Завітренко Долларес Жораївна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.
8. Кашуба Людмила Володимирівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.
9. Ляшенко Ростислав Олександрович, ст. викладач кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.
10. Нагорна Олена Василівна, ст. викладач кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

11. Руденко Тетяна Володимирівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

На засіданні присутні:

1. Малець Дмитро Олександрович, здобувач.
2. Турчак Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, професор, в.о. декана факультету фізичного виховання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

3. Язловецька О. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

З присутніх науково-педагогічних працівників кафедри педагогіки та спеціальної освіти 3 доктори наук та 8 кандидатів наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Голова засідання – Бабенко Тетяна Василівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

СЛУХАЛИ: Доповідь Мальця Дмитра Олександровича «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Науковий керівник – Турчак Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, професор, в.о. декана факультету фізичного виховання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Тема дисертації затверджена вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, протокол № 2 від 30.09.2019 р.).

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значущість роботи, зазначив про впровадження результатів дослідження.

Автор зазначив, що організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту акумулює ключові концептуальні ідеї американської системи зміцнення та збереження здоров'я школярів і відбиває засадничі етнічні, соціальні й культурні особливості життєдіяльності досліджуваної арабської країни. Навчальні програми, які використовуються для реалізації освітнього процесу в приватних школах Кувейту за американською системою навчання, спроектовані таким чином, що за загальною сукупністю програм, відповідають вимогам Міжнародного бакалаврату, яка призначена для дітей віком від 3-х до 19-ти років та є унікальною за рахунок їх високих академічних і особистісних вимог. Вона передбачає мету: досягати високого рівня у навчанні та розвитку особистості.

В основу фізичного виховання учнів приватних шкіл Кувейту за американською системою освіти закладено не тільки окремі блоки фізичного виховання, а й надається перевага ігровій діяльності: на уроках фізичної культури, в гуртковій чи секційній роботі в школі переважають командні види спорту.

З'ясовано особливості фізичного виховання учнів у приватних школах Кувейту за американською системою навчання, а саме: освітня програма Міжнародного бакалаврату ІВ має чітку структуру та визначає дидактичний курс кожної ланки (в тому числі фізкультурної освіти), починаючи з молодшої школи, закінчуючи випускними класами; у молодшій школі всі навчальні заклади використовують програму РУР, яка має 6 освітніх блоків, направлених на загальний розвиток дитини; у освітній програмі початкової школи окремий блок присвячується питанням фізичного виховання й формування бережливого ставлення дитини до власного здоров'я; ступінь фізичного навантаження та форми роботи школярів визначаються освітньою програмою РУР; в навчальних закладах може пропонуватись відвідування гуртків і спортивних секцій залежно від основного профілю, за яким реалізується освітній процес; фізичний розвиток дитини, відповідно до програми МУР є обов'язковим компонентом загальної освіти; викладання дисципліни «Фізичне виховання» здійснюється відповідно до визначеного навантаження за чинною програмою; результати діяльності за досліджуваним профілем представляються у вигляді індивідуального проекту, ефективність та практичність якого визначає незалежна комісія; навчальні проекти готуються пошукувачами відповідно до діючої системи стандартів, затверджених Міністерством освіти США; реалізація навчальної програми старшої школи може передбачати впровадження додаткових елементів, які сприяють фізичному розвитку дитини (наприклад, введення факультативних курсів або активізація спортивних секцій та гурткової роботи). Обов'язковим компонентом в навчальних програмах приватних шкіл Кувейту за американською системою навчання є вивчення арабської мови, причому для корінного населення воно є обов'язковим впродовж всього процесу навчання, а представники інших національностей зобов'язані вивчати арабську мову на факультативних заняттях або ж як другу іноземну мову у старшій школі; з урахуванням релігійних чинників, в рамках програми вводяться курси релігії, які є обов'язковими для корінних мешканців та можуть пропонуватися за вибором для представників інших національностей. Одним з релігійних факторів впливу при викладанні курсу фізичного виховання стає проведення занять у хлопців і дівчат в різний час і в різних аудиторіях, а викладати даний курс мають право лише викладачі відповідної статі: у хлопців – чоловіки, у дівчат – жінки. Освітній процес у приватних школах Кувейту за американською системою освіти організований з урахуванням її ключових компонентів, стандартів освіти та критеріїв оцінювання, але із впровадженням елементів національного навчання і виховання.

Здійснено порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів Кувейту та України. У розрізі

фізичного виховання учнів специфіка розділів річної шкільної програми за американською системою навчання CURRICULUM поєднує чотири змістовні лінії організації фізкультурної освіти. Перша змістовна лінія (А) відображає 218 навички соціально-емоційного навчання, друга (В) – активний спосіб життя, третя (С) – концепції та навички активного руху, четверта (D) – здоровий спосіб життя. Наведені змістовні площини апелюють до комплексного виконання завдань: розвиток критичного та аналітичного мислення учнів на основі отриманих знань; формування практичних навичок здоров'язбереження на основі глибокого знання та усвідомлення навчального матеріалу щодо здоров'я людини, зокрема, дітей різних вікових груп; соціалізація особистості за рахунок залучення до активних рухових дій та спілкування під час відвідування уроків фізичної культури; турбота про психічну складову здоров'я, використання уроків фізичної культури, як одного із способів зняття психічної напруги; освітньої програми, спрямованої на всебічний фізичний розвиток особистості та виховання бережливого ставлення до власного здоров'я.

Результати реалізації річної шкільної програми за американською системою навчання CURRICULUM відбиваються у концептуальних напрямках фізичного виховання учнів: розвивати навички соціально-емоційного навчання як компонента загального здоров'я та благополуччя; примножувати психічне здоров'я і здатність до навчання, як запоруки процвітання та стійкості; формувати навички та знання, які приносять задоволення від активного способу життя; вдосконалювати власну фізичну форму за рахунок постійного застосування елементів рухової активності; набувати рухової компетентності, необхідної для участі у спортивних змаганнях, та задля можливості виконання ряду вправ, які вимагають якісної фізичної підготовки; вдосконалювати навички руху через періодичні повторення відповідних дій, фізичної грамотності, забезпечення яких потребує використання таких форм, методів та прийомів навчання, які сприятимуть фізичному розвитку дитини, формуванню у неї навичок здоров'язбереження, активізації індивідуального інтересу дитини до власного здоров'я і фізичної активності, постійного самовдосконалення та саморозвитку за рахунок виконання фізичних вправ різної направленості й різного рівня складності.

Узагальнено, що навчання фізичній культурі в основній школі спрямоване на досягнення основної мети базової загальної середньої освіти: розвиток і соціалізація особистості учня, формування у нього національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, здатності до професійного зростання, самоосвіти і саморозвитку в умовах глобальних змін та викликів. В основу освітнього процесу покладено компетентнісний підхід, саме тому уроки фізичної культури повинні сприяти розвитку та вдосконаленню ключових предметних компетентностей.

Основних компетентностей навчальною програмою визначено 10, кожна з яких повинна цілісно формуватися на уроках фізичної культури. На

проти вагу Кувейту, відмінність фізичного виховання в Україні полягає в тому, що її ефективність може оцінюватися такими показниками: досягнутим рівнем фізичного здоров'я основної маси дітей та молоді в країні; достатньою фізичною підготовленістю, що відповідає належним нормам фізичного стану; доступністю занять спортивної й оздоровчої спрямованості у вільний від навчання та виконання домашнього завдання час (безкоштовні заняття або диференційована оплата в залежності від матеріальної забезпеченості); задоволенням попиту населення в отриманні фізкультурно-оздоровчих послуг (кількість осіб, які відвідують фізкультурно-оздоровчі центри, спортивні клуби, дитячі спортивні секції, ДЮСШ у відсотковому відношенні до всіх мешканців району, міста, області); рівнем соціального та психічного здоров'я молоді (зниженням кількості правопорушень протягом року, кількості осіб, які вживають алкоголь, наркотики – % від загальної кількості); середньої тривалістю життя у регіоні, країні.

Визначено напрями творчого застосування провідних інноваційних методик навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту в системі фізкультурної освіти України: попередження й подолання гіподинамії, ожиріння та підвищення імунітету в учнів приватних шкіл Кувейту і ЗЗСО України засобами фізичної культури; проведення уроків фізичної культури у приватних школах Кувейту та ЗЗСО України засобами дистанційного навчання; забезпечення національно-патріотичного виховання учнів приватних шкіл Кувейту і ЗЗСО України.

Здійснено припущення, що нині дистанційна освіта ґрунтується на використанні наступних ключових елементів: дистанційні курси; веб-сторінки та сайти; електронна пошта тощо. Тому для організації дистанційного навчання в приватних школах Кувейту і ЗЗСО України, що склалися, можуть використовуватися такі способи: розробка індивідуального та (або) групового плану самопідготовки (у тому числі за допомогою фітнес-додатків для смартфонів); направлення тем, завдань, посилань на електронні ресурси (відеоуроки, електронні форми підручників) через систему електронного журналу, електронну пошту, телефон, за допомогою соціальної мережі (наприклад, «Instagram»), додатків (WhatsApp, Viber та ін.) у тісному контакті з батьками (законними представниками); цільовий перегляд спортивних ТВ-каналів, програм, відеоуроків, тренувань; організація відеоуроків через Skype за допомогою безкоштовних електронних платформ.

На основі детального вивчення системи освіти в приватних школах Кувейту встановлено, що особливе місце в сучасній системі національно-патріотичного виховання займає додаткова освіта, яка інтегрує творчі об'єднання учнів та клуби патріотичного характеру. До ключових завдань виховання патріотизму засобами фізичної культури в учнів приватних шкіл Кувейту і ЗЗСО України належать: прищеплення необхідного складу знань з історії краю та Батьківщини, з історії спорту, про життєдіяльність видатних людей, норми поведінки у суспільстві; виховання відданості й любові до Батьківщини, краю, де народився і виріс, гордості за досягнення видатних людей; вироблення та зміцнення у свідомості високого ідеалу

служіння Батьківщині, виховання високої соціальної активності; розвиток почуття національної гордості, виховання в душі взаємної поваги і дружби всіх націй та народностей країни, нетерпимості до проявів шовінізму; формування шанобливого ставлення до колективу, виховання відповідальності у спортивній та навчальній діяльності.

Проведене дослідження не охоплює всіх аспектів фізичного виховання учнів. Подальші наукові пошуки будуть здійснюватися у напрямі вдосконалення прикладної фізичної підготовки учнівсько-студентської молоді та підвищення рівня їхньої валеологічної грамотності з метою оптимізації фізичної активності.

По доповіді було задано **10 запитань**, на які доповідач дав правильні і ґрунтовні відповіді. Питання задавали:

Філоненко О. В., доктор педагогічних наук, професор. Шановний Дмитре Олександровичу, чи вдалось Вам узагальнити відмінності варіативної складової фізичного розвитку учнів в ЗЗСО України та США?

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Як в українських, так і американських школах, існує варіативна складова освітнього процесу, що дозволяє педагогу при складанні плану дій на освітній курс, враховувати матеріально-технічне оснащення навчального закладу та побажання дітей, їх зацікавленість певним видом спорту. Американська школа, на відміну від української, пропонує своїм студентам значний вибір гуртків, відвідування яких прирівнюється до уроків фізичної культури, а також, в рамках уроку, дозволяє займатись тим видом спорту, який учня цікавить найбільше. В українських школах така можливість відсутня, що зумовлено вибором учителя фізичної культури на початку року та планом дій, який передбачає роботу у визначеному напрямі. Перевага українських освітніх програм з фізичної культури в тому, що питання тижневого навантаження врегульоване на державному рівні, а недолік – у її консервативності, та відсутності поточних варіацій. Американські програми дозволяють вчителю фізичної культури змінювати план дій за рахунок конкретних проблем і завдань, які формуються в ході уроку, але не виходити, при цьому, за межі загальних завдань, які визначаються навчальною програмою.

Дубінка М. М., кандидат педагогічних наук, доцент. Шановний Дмитре Олександровичу, цікавим є момент стандартизації освіти в приватних школах. Чи вдалось Вам з'ясувати за якими стандартами працюють приватні школи в Кувейті?

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Приватні школи Кувейту, які були охоплені дослідженням, працюють за американською системою стандартизації. Система стандартизації освітнього процесу в США має ряд вимог до освітніх показників. Як правило, запроваджені освітні стандарти знаходять своє відображення в англомовних школах, які поширені в усьому світу. Так, в мережі всіх навчальних закладів за американською системою освіти існує ряд стандартів (performance standards), серед яких: стандарти успішності (Academic Content Standards); стандарти досягнень (Achievement Standards, Competency standards, Performance standards); перехідні стандарти

(Benchmark Standards); базові державні стандарти (Common Core State Standards); стандарти в сфері планування (Curriculum standards); стандарти з базових дисциплін та ін.

Савченко Н. С., доктор педагогічних наук, професор. Шановний Дмитре Олександровичу, які, на Вашу думку, засадничі завдання в сфері фізичної культури річної шкільної програми за американською системою навчання CURRICULUM?

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Головними завданнями освітньої програми, яка є комплексною для фізичного розвитку особистості та виховання бережливого ставлення до власного здоров'я, є: розвиток критичного та аналітичного мислення студентів на основі отриманих знань; формування практичних навичок здоров'язбереження на основі глибокого знання та усвідомлення навчального матеріалу щодо здоров'я людини, зокрема дітей різних вікових груп; соціалізація особистості за рахунок залучення студентів до активних дій та спілкування під час відвідування уроків фізичного виховання; турбота про психічну складову здоров'я, використання уроків фізичного виховання як одного із способів зняття психічної напруги. Навчальна програма має не одну мету, а кілька, які є взаємодоповнюючими та конкретизуючими: розвивати навички соціально – емоційного навчання, як компоненту загального здоров'я та благополуччя; розвивати психічне здоров'я і здатність до навчання, як запоруки процвітання та стійкості; формувати навички та знання, які приносять задоволення від активного способу життя; вдосконалювати власну фізичну форму за рахунок постійного застосування елементів рухової активності; розвиток рухової компетентності, необхідної для участі у спортивних змаганнях, та задля можливості виконання ряду вправ, які вимагають якісної фізичної підготовки; вдосконалювати навички руху через періодичні повторення відповідних дій; залучення дітей до активних видів спорту з метою вдосконалення рухових компетентностей та можливості участі в командних іграх; реальна оцінка чинників впливу на власне здоров'я; формування ряду вмій та навичок, направлених на дотримання правил гігієни та турботу про власне здоров'я.

Савченко Н. С., доктор педагогічних наук, професор. Шановний Дмитре Олександровичу, перелічіть відмінності в навантаженні на уроках фізичної культури учнів ЗЗСО України та США.

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Аналіз вітчизняних освітніх програм вказує на те, що з в українських школах тижневе навантаження школярів встановлено на державному рівні, в той час як в школах Америки, тижневе навантаження визначається в рамках навчального закладу. В українських ЗЗСО нині здобувачі складають нормативи, які є показником сформованості практичних рухових навичок, починаючи з 2-го класу, а в США існує система стандартів, яким школяр повинен відповідати в кінці навчального року. Поточне оцінювання не відіграє жодної ролі, а результати діяльності на уроках фізичної культури використовуються для визначення виду спорту, який обирається добровільно.

Руденко Т. В., кандидат педагогічних наук, доцент. Шановний Дмитре Олександровичу, назвіть ключові відмінності фізичного виховання в Україні на противагу Кувейту.

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Відмінність фізичного виховання в Україні на противагу Кувейту полягає в тому, що ефективність системи фізичного виховання може оцінюватися такими показниками: досягнутим рівнем фізичного здоров'я основної маси дітей та молоді в країні; достатньою фізичною підготовленістю, що відповідає належним нормам фізичного стану; доступністю занять спортивної та оздоровчої спрямованості у вільний від навчання та праці час (безкоштовні заняття або диференційована оплата в залежності від матеріальної забезпеченості); задоволенням попиту населення в отриманні фізкультурно-оздоровчих послуг (кількість осіб, які відвідують фізкультурно-оздоровчі центри, спортивні клуби, дитячі спортивні клуби, ДЮСШ у відсотковому відношенні до всіх мешканців району, міста, області); рівнем соціального та психічного здоров'я молоді (зниженням кількості правопорушень протягом року, кількості осіб, які вживають алкоголь, наркотики – % загальної кількості); середньої тривалістю життя у регіоні, країні.

Завітренко Д. Ж., кандидат педагогічних наук, доцент. Шановний Дмитре Олександровичу, різноманіття приватних освітніх закладів подекуди створює надлишкову автономію, що відбивається в різній дисциплінарній та методичній структурі освітнього процесу на уроках фізичної культури. Чи виявили Ви таку проблему в приватних школах Кувейту?

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Кожен із приватних освітніх закладів Кувейту, який здійснює навчання своїх студентів за американською системою навчання, повинен працювати з урахуванням системи стандартів та дотримуватись їх. Одним із факторів, які дозволяють відстежити дотримання визначених стандартів є освітні програми, які використовуються навчальними закладами під час підготовки та визначення рівня знань студентів. Досліджуючи освітні програми, які використовуються для реалізації освітнього процесу в приватних школах Кувейту за американською системою навчання, наштотхуємось на те, що всі вони працюють за загальною сукупністю програм Міжнародного бакалаврату (ІВ), яка призначена для студентів віком від 3-х до 19-ти років та є унікальною за рахунок їх високих академічних та особистісних вимог. Дана програма визначає перед студентами наступні складні цілі: досягати високого рівня у навчанні та розвитку особистості. Пріоритетним напрямком даної програми є формування у студентів прагнення навчатися впродовж всього життя, саморозвиватися та самовдосконалюватися, проявляючи підвищений інтерес до навчання.

Ляшенко Р. О., кандидат педагогічних наук, доцент. Шановний Дмитре Олександровичу, як щодо арабської мови? Чи реалізується в приватних школах Кувейту право учнів на вивчення предметів, в тому числі фізичної культури, арабською мовою.

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. У приватних старших школах Кувейту реалізується не лише профільне навчання, а й лінгвістичне. За

чинною програмою, визначеною органами влади, кожен студент приватної школи, незалежно від основної мови викладання в ній, повинен пройти освітній курс з вивчення арабської. Відповідно до законодавчої бази, це може бути як факультативом, так і основним курсом, можливе вивчення арабської як іноземної, за умови, що основний освітній процес викладається англійською, французькою, іспанською або іншою мовою. Такий підхід реалізовується державою з метою здійснення патріотичного виховання як одного з елементів морально-естетичного виховання.

Бабенко Т. В., кандидат педагогічних наук, доцент. Шановний Дмитре Олександровичу, виокреміть критерії ефективності роботи приватного освітнього закладу в Кувейті, який працює за американською системою навчання, з фізичного виховання.

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. При оцінці ефективності роботи освітнього закладу з фізичного виховання необхідно враховувати наступне: підвищення рівня здоров'я учнів, студентів (зниження кількості дітей, що належать до підготовчої та спеціальної медичної груп з 1-го по 11-й класи, студентів з 1-го по 5-й курси), зниження кількості повторних захворювань та пропусків; поліпшення фізичної підготовленості; дотримання учнями належного обсягу добової та тижневої рухової активності; підвищення інтересу та мотивації до систематичних занять фізичною культурою та спортом (кількість тих, хто займається систематично організованими та самостійними формами).

Рацул А. Б., кандидат педагогічних наук, професор. Шановний Дмитре Олександровичу, на Вашу думку, який ключовий метод з методичних векторів у використанні засобів дистанційного навчання для фізичного виховання учнів?

Малець Д. О.: Дякуємо за запитання. Ключовим методом є асинхронний метод навчання. Згідно авторських рекомендації щодо проведення уроків фізичної культури у приватних школах Кувейту та закладах загальної середньої освіти України засобами дистанційного навчання основний акцент під час фізичного виховання на дистанції це: Асинхронний метод дистанційного навчання - це форма навчання, де учні отримують інформацію та матеріали для вивчення, а також виконання завдань у різний час, без одночасного онлайн-з'єднання з вчителем чи іншими учнями. Основні особливості асинхронного методу включають: Гнучкість часу: Учні можуть працювати з матеріалами та завданнями у власний зручний час, що дозволяє їм адаптувати навчання до свого графіку. Незалежність місця: Учні можуть вчитися з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету, не обмежуючи себе місцем проживання. Самостійність: Вимагає від учнів високого рівня самостійності та самоорганізації для успішного вивчення матеріалу без прямого нагляду вчителя. Індивідуалізація: Дозволяє кожному учневі рухатися зі своєю власною швидкістю та скористатися додатковими ресурсами при необхідності. Можливість багатократного перегляду: Учні можуть переглядати матеріали та виконувати завдання повторно, якщо це необхідно для кращого розуміння. Зменшення навантаження на мережу: Оскільки вчення відбувається

у різний час, це дозволяє зменшити навантаження на мережу та покращити доступність. Використання різноманітних ресурсів: Учні можуть користуватися різноманітними ресурсами Інтернету для отримання інформації та допомоги в навчанні. Асинхронний метод дистанційного навчання є ефективним в тих випадках, коли група учнів має різний графік або коли важлива гнучкість у вивченні матеріалів.

Виступи присутніх.

З характеристикою наукової зрілості здобувач виступив **науковий керівник кандидат педагогічних наук, професор Турчак А. Л.**, який відзначив, що у процесі підготовки за освітньо-професійною програмою за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки, Малець Дмитро Олександрович, повністю виконав індивідуальний навчальний план, набув належні теоретичні знання, уміння й навички, сформував теоретичні та науково-пошукові компетентності дослідника, достатні для бачення нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності.

Актуальність виконаного дисертаційного дослідження здобувач вбачає в тому, що глобалізація і інтенсифікація міжнародного освітнього простору зумовлюють кардинальні зміни у сфері реформування національної системи освіти. Такі перетворення освітньої галузі мають проходити з урахуванням міжнародних вимог щодо фізичного розвитку та загального фізичного виховання школярів, як складових всебічного гармонійного розвитку кожної особистості. Теоретико-методологічні аспекти організації фізичного виховання з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду забезпечення фізичного розвитку учнів, шляхи подолання суперечностей між потребою якісної фізичної підготовки підростаючих поколінь і соціальними проблемами сьогодення вимагають нових підходів до вирішення таких організаційно-педагогічних проблем. Тому, серед актуальних завдань розвитку і зміцнення української держави сьогодні важливе місце займає саме фізичне виховання школярів, характер якого визначається певною системою закономірностей, принципів, форм, методів і засобів організації освітнього процесу. Реформаторські зміни у системі української освіти мають ґрунтуватися на врахуванні нинішньої соціально-економічної та політичної ситуації в країні, передбачаючи фізичний розвиток і фізичну підготовку молоді в умовах російської агресії. Саме на виявлення організаційних і процесуально-змістовних складових забезпечення фізичного розвитку учнів спрямоване дисертаційне дослідження Мальця Д. О.

Доцільність дослідження зумовлена як проблемами реалізації реформ шкільної освіти у фізичному вихованні підростаючого покоління, так і недостатнім ступенем вивченості у сучасній вітчизняній педагогічній науці організаційних та педагогічних засад забезпечення якості навчально-виховного процесу, зокрема – фізичного розвитку учнів закладів загальної середньої освіти. Важливо було з'ясувати особливості організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання) та обґрунтувати можливість творчого використання такого вивченого прогресивного досвіду

фізичного виховання школярів в аспекті досліджуваної проблеми в Україні. Наявність і впровадження узагальненого позитивного педагогічного досвіду забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл держави Кувейт за американською системою навчання ліквідує відставання у реалізації реформ української освітньої галузі, усуне протиріччя між потребами у висококваліфікованих педагогічних кадрах і недостатнім рівнем якості шкільної освіти в Україні й, особливо, у фізичному вихованні підростаючого покоління в умовах військового стану, зовнішньої загрози, необхідності захисту держави та збереження її суверенітету.

Важливою є характеристика американської системи навчання у приватних школах Кувейту, аналіз навчальних планів та змісту фізичного виховання з метою творчого запозичення передового педагогічного досвіду для підвищення якості фізичного розвитку та допризовної підготовки молоді у сучасних реаліях російської агресії. Це зумовлює науковий інтерес до досліджуваного здобувачем процесу. Значний інтерес викликає порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів за українською та американською системами навчання фізичній культурі, виконаний Дмитром Олександровичем Мальцем.

Практичні рекомендації щодо інтеграції інноваційних методик навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту в українську систему фізичного виховання набувають особливої актуальності та значущості на сучасному етапі, у зв'язку з потребою у виробленні нових підходів до досліджуваної проблеми, зумовленої багаторічною пандемією і військовим станом. Окрім того, дослідження питань фізичного розвитку підростаючого покоління важливе у плані творчого використання компонентів національно-патріотичного виховання учнів приватних шкіл Кувейту за американською системою навчання у практиці закладів загальної середньої освіти нашої держави. Формування ціннісних орієнтирів, громадянської позиції, усвідомлення учнівською молоддю свого обов'язку щодо захисту України при загрозі її суверенітету та територіальної цілісності, фізична підготовка і професійна орієнтація випускників на службу у Збройних Силах України, на збереження власного життя і безпеку інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і військового часу вважаємо важливим і необхідним також і в плані об'єктивно існуючих реалій сьогодення.

Здобувач на належному рівні оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, що знайшло реалізацію в процесі проведення ним порівняльного науково-педагогічного дослідження, результати якого мають теоретичне та практичне значення, наукову новизну, яка полягає в тому, що вперше:

- у вітчизняній педагогічній науці здійснено цілісний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання);

- з'ясовано особливості фізичного виховання школярів шляхом комплексного вивчення навчальних планів, програм і професійно-

педагогічних умов забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл держави Кувейт;

- здійснено порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів Кувейту і України;

- запропоновані основні напрями творчого застосування провідних інноваційних методик навчання фізичної культури приватних шкіл Кувейту в системі фізкультурної освіти України.

Розширено коло наукових знань щодо існуючих у приватних і державних школах Кувейту навчальних планів та програм, які сьогодні відрізняються інноваційним характером. Реформування освітніх галузей провідних країн світу, які надають перевагу американським стандартам освіти, відбувається з урахуванням національних, соціальних, культурних, релігійних й регіональних особливостей, що особливо важливо сьогодні для України, як суверенної і незалежної держави. Стандартизація освітнього процесу за американською системою навчання в Кувейті відповідає вимогам Міжнародного бакалаврату, до якого прагне українська освітня галузь, та передбачає навчання дітей від 3-х до 19-ти років і є унікальною за рахунок високих академічних й особистісних вимог як до здобувачів освіти, так і до професійно-педагогічної підготовки самих вчителів-предметників.

Здобувач цілком аргументовано доводить, що метою організації навчально-виховного процесу у приватних закладах держави Кувейт є досягнення високого рівня у навчанні та гармонійного розвитку кожної особистості. Так, відповідно навчальних планів і програм фізкультурна освіта поєднує такі змістовні лінії: соціально-емоційне навчання, активний спосіб життя, концепції та навички активного руху, здоровий спосіб життя. У комплексному виконанні вище перерахованих завдань – розвиток критичного і аналітичного мислення учнів, формування практичних навичок здоров'язбереження, соціалізація особистості у фізкультурній діяльності, психофізіологічна підготовка випускників до вибору професії.

Вивчення окремих аспектів фізичного виховання учнів приватних шкіл Кувейту підкреслює специфіку проведення уроків фізичної культури: окремо проведення занять у хлопців і дівчат, де перевага надається ігровим методам організації навчально-тренувальної роботи та командним видам спорту. Цікавим здобутком дослідження є той факт, що ефективність фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у школі оцінюється досягнутим рівнем фізичного здоров'я кожного, достатньою фізичною підготовленістю молоді, співвідношенням відвідування спортивних секцій до кількості осіб у них, розвитком системи фізкультурно-спортивних закладів, установ, організацій та товариств, рівнем соціального і психічного здоров'я підростаючого покоління, середньою тривалістю життя в регіоні та країні.

Виокремлення проблеми організації дистанційного навчання фізичній культурі в умовах всесвітнього карантину дало можливість напрацювання відповідного досвіду арабських країн щодо такої освітньої діяльності в Україні. З'ясовано, що досягнення високої результативності навчально-виховного процесу під час пандемії здобувалося за рахунок індивідуального

або групового плану самопідготовки через шкільні електронні ресурси, соціальні мережі та засоби масової інформації.

Дослідження питань національно-патріотичного виховання в освітньому процесі стало можливим за рахунок вивчення здобувачем етнографічних джерел, які висвітлюють зміст, шляхи, методи й засоби формування громадянина арабського світу, обов'язком якого є захист суверенітету і територіальної цілісності держави. Вироблення та зміцнення ідеалу служіння Батьківщині, розвиток почуття національної гордості, виховання в дусі взаємної поваги і дружби всіх націй та народностей – основа шкільної й родинної педагогіки арабських країн. Проблема національної безпеки є однією з ключових у розвитку будь-якого суспільства. Комплексне вивчення, аналіз та узагальнення питання виховання в учнів національно-патріотичних цінностей засобами фізичної культури дозволили розкрити їх зміст та особливості: набуття знань з історії рідного краю, спорту, життя видатних людей, виховання відповідальності у спортивній та навчальній діяльності, формування шанобливого ставлення до колективу, привиття норм суспільної поведінки, соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії в міжнародних стосунках, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого вибору професії та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності й громадянської активності.

Проведений науково-педагогічний аналіз проблеми дослідження дозволив здобувачеві визначити, що специфіка виховного впливу на фізичний розвиток учнів українських шкіл засобами фізичної культури потребує більш активної інтеграції у світову освітню спільноту. Тому має передувати системне вивчення і творче використання прогресивних концептуальних ідей та позитивного реформаторського досвіду розвинених країн світу у сфері надання якісних фізкультурних освітніх послуг.

Інноваційні ідеї арабської освіти за американською системою навчання можуть застосовуватися у процесі модернізації української середньої школи. Особливо важливо використання напрацьованого міжнародного досвіду для вчителів-практиків з метою розробки оновленого змісту шкільного предмету «Фізична культура», надання високої якості фізкультурних послуг на всіх рівнях середньої освіти в Україні та врегулювання їх управлінням. Матеріали дослідження Мальця Д. О. можуть бути використані для продовження наукових пошуків у галузі порівняльної педагогіки, подальшого оновлення змісту педагогічних дисциплін, створення навчальних посібників нового покоління, у процесі підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури та інших педагогічних працівників.

Подальшого розвитку набула реалізація ідей вітчизняної системи фізичного виховання, впровадження особливостей фізичного розвитку учнів приватних шкіл держави Кувейт за американськими освітніми стандартами у майбутню професійно-прикладну фізичну підготовку випускників закладів загальної середньої освіти України.

Представлення результатів наукової роботи Д. О. Мальця, кількість та обсяг публікацій, їх повнота щодо розкриття змісту дисертації відповідає вимогам щодо дисертаційних праць, поданих на здобуття наукового ступеня доктора філософії. У висновках до кожного розділу роботи наведений перелік праць дисертанта, які відображають основний зміст розділу.

Апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях і семінарах переконує, що матеріали дослідження мають теоретичну значущість та практичну цінність.

Дисертація є результатом власних досліджень та самостійною працею здобувача. Усі наукові результати, викладені в роботі, отримані автором особисто. У дослідженні використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів супроводжується посиланням на джерело опублікування.

З огляду на вище зазначене, вважаю, що дисертаційне дослідження Д. О. Мальця є актуальним, самостійним, таким, що розкриває новий напрямок досліджень у фізичному розвитку учнів закладів загальної середньої освіти України на основі позитивного досвіду роботи приватних шкіл держави Кувейт.

У процесі виконання дослідження здобувач показав себе як свідомий, творчий, спроможний до вирішення наукових завдань дослідник.

Отже, здобувач повністю виконав відповідну освітньо-наукову програму та підготував дисертацію на належному науковому рівні.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» є завершеним, цілісним і самостійним дослідженням, яке містить наукові положення та нові науково обґрунтовані результати, одержані здобувачем особисто, які мають практичну та теоретичну цінність та відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор Малець Дмитро Олександрович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

З оцінкою дисертації Мальця Дмитра Олександровича виступили **рецензенти:**

– професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор **Окольніча Т. В.**, яка зазначила, що автор дослідження звернувся до актуальної проблеми дослідження, переконливо довів потребу вивчення організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту з метою творчого використання провідних інноваційних методик навчання фізичної культури приватних шкіл Кувейту в українській системі фізичного виховання закладів загальної середньої освіти.

Слід зазначити, що текст дисертації комплексно охоплює широке коло питань стосовно виконання поставлених завдань дослідження з опорою на значний обсяг відповідних інформаційних джерел та чітко сконцентровану наукову позицію автора.

Робота має наукову новизну і теоретичну значущість. Обґрунтовані в ній положення, узагальнення і висновки важливі для визначення напрямів творчого застосування інноваційних ідей навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту в системі фізкультурної освіти України.

Дисертаційна робота виконувалася відповідно до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти (нині кафедра педагогіки та спеціальної освіти) Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка «Соціально-професійне становлення особистості» (державний реєстраційний номер 0116U003481).

Аналіз тесту дисертації засвідчує, що основні положення дослідження викладено змістовно й послідовно, з дотриманням чинних вимог щодо їх обґрунтування. Малець Д. О. коректно й чітко сформулював мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, що дозволило йому визначити найбільш ефективні підходи до організації наукового пошуку.

Дисертаційна робота характеризується єдністю змісту, який відповідає поставленій меті. Текст дисертації оформлено згідно чинних вимог МОН України. Не викликає заперечень логіка подання результатів дослідження. Структурування матеріалу та його представлення у трьох розділах дисертації дозволило здобувачеві ґрунтовно й послідовно розкрити проблему організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання).

Як вимагає логіка наукових досліджень, в першому розділі – «Теоретико-організаційні основи фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту» – схарактеризовано результати вивчення численних наукових праць щодо сутності й структури основних дефініцій дослідження. Глибокий аналіз наукових джерел дозволив Мальцю Д. О. дійти обґрунтованого висновку про необхідність розкриття сутності категорії «організаційно-педагогічне забезпечення».

Наголосимо й на характеристиці освітніх програм та навчальних планів приватних шкіл Кувейту, на основі якої здобувачем проаналізовано зміст фізичного виховання.

У другому розділі – «Порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів Кувейту та України» – Мальцем Д. О. вивчено стан рухової активності учнів за американською та українською системами навчання та схарактеризовано навчальні програми з фізичної культури для учнів закладів загальної середньої освіти України, якими регулюється рухова активність учнів. Докладно представлено й аналіз річної шкільної програми за американською системою навчання CURRICULUM (розкрито мету, завдання, концептуальні засади, принципи, очікувані результати, змістові лінії освітньої програми).

Надзвичайно актуальним є третій розділ дисертації – «Перспективні напрями творчого використання провідних інноваційних методик навчання фізичній культурі учнів приватних шкіл Кувейту в системі фізкультурної освіти України» – у якому розкрито шляхи попередження/подолання/гіподинамії, ожиріння та підвищення імунітету в учнів приватних шкіл Кувейту засобами фізичної культури; здійснено порівняльний аналіз національно-патріотичного виховання серед учнів приватних шкіл Кувейту та закладів загальної середньої освіти України.

Ознайомлення з текстом дисертації дає всі підстави розглядати її як цілісне й завершене дослідження, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Практичне значення роботи полягає у розробці методичних матеріалів з використання сучасних методик фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту в українській системі фізичного виховання молоді; рекомендацій щодо вдосконалення навчально-методичного забезпечення фізичного розвитку здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання; структуруванні змісту «Паспорту здоров'я» учня, який доцільно використовувати у процесі фізкультурної освіти.

Результати дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури в ЗЗСО та викладачами закладів вищої освіти у фізкультурній підготовці школярів та студентів.

Вагомими, що відповідають сучасним вимогам, є впровадження та апробація результатів дисертаційного дослідження. Результати дослідження достатньо широко обґрунтовано і впроваджено в освітянську практику різних регіонів України. Результати роботи пройшли належну апробацію на конференціях різного рівня.

Всі наукові положення й висновки дисертації є обґрунтованими.

Результати дисертаційної роботи висвітлено у 13 наукових публікаціях, 11 з яких – одноосібні, в тому числі: 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 2 статті – у закордонних наукових виданнях (WOS), 4 публікації – у матеріалах наукових конференцій, 4 публікації – у матеріалах науково-практичних семінарів.

Аналізуючи повноту викладення результатів дослідження в опублікованих працях Мальця Д. О. констатую:

– кількість публікацій здобувача за темою дисертації у наукових фахових виданнях України, наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection, відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502);

– у висновках до кожного розділу роботи наведений перелік праць здобувача, які відображають основний зміст розділу.

Отже, представлення результатів наукової роботи, кількість та обсяг публікацій, їх повнота розкриття змісту дисертації відповідає вимогам щодо дисертаційних праць, поданих на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертація є результатом власних досліджень та самостійною працею дисертанта. Усі наукові результати, викладені в роботі, отримані автором особисто. У дослідженні використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів супроводжується посиланням на джерело опублікування.

Виходячи із зазначеного, є підстави вважати дисертаційну роботу Мальця Д. О. дослідженням, що має теоретичну і практичну значущість та свідчить про вміння автора виявляти й ґрунтовно досліджувати актуальні проблеми організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання).

Водночас робота Мальця Д. О. містить положення, які спонукають до дискусії. До них можна віднести такі:

1. Бажано було б більш широко представити розкриття саме змісту категорії «організаційно-педагогічне забезпечення».

2. У другому розділі «Порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів Кувейту та України», у п. 2.2. детально схарактеризовано навчальні програми з фізичної культури для учнів закладів загальної середньої освіти України, а в п. 2.3. – програму за американською системою навчання CURRICULUM. Робота набула б більшої досконалості, якби здобувач не просто охарактеризував у кожному з пунктів розділу особливості освітніх та навчальних програм кожної з країн окремо, а здійснив їх порівняльний аналіз в одному пункті.

Проте висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» є завершеним, цілісним і самостійним дослідженням, яке містить нові науково обґрунтовані результати, одержані здобувачем особисто, які мають практичну та теоретичну цінність, відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор Малець Дмитро Олександрович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

– доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи, кандидат педагогічних наук, доцент Язловецька О. В., яка зазначила, що представлена дисертаційна робота, безперечно, є актуальною, оскільки присвячена малодослідженій у вітчизняній науці проблемі фізичного

виховання учнів приватних шкіл Кувейту та організаційно-педагогічному забезпеченню їх фізичного розвитку.

В умовах трансформації освітнього процесу, особливого значення набуває аналіз теорії і практики навчання в зарубіжних країнах, виокремлення прогресивних ідей та запровадження їх у вітчизняний освітній простір, зокрема щодо організації фізичного виховання. Розвиток фізичного виховання та залучення до спорту дітей і учнівської молоді має здійснюватися у контексті посилення інтеграції України в міжнародну систему освіти. У такому контексті важливу роль відіграють порівняльно-педагогічні дослідження.

Автор підкреслює, що дослідження організації фізичного виховання в закладах освіти та особливостей його реформування в зарубіжних країнах є актуальним, зважаючи на те, що посилюється значення фізичної культури як засобу профілактики негативного впливу постіндустріального суспільства на психо-фізичний і духовний стан людини.

Відтак стає відчутною потреба в пошуку шляхів імплементації ефективних методик навчання фізичної культури зарубіжних країн, зокрема приватних шкіл Кувейту в українську систему фізичного виховання з метою підвищення зацікавленості учнівської молоді до занять фізичними вправами і різними видами рухової активності, формування в учнів чітких уявлень про сучасну концепцію здоров'я, умови та чинники впливу на його формування, збереження і зміцнення, усвідомлення особистої відповідальності і ціннісного ставлення до здорового способу життя.

Функціонування системи освіти України в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій, зокрема у сфері фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти. Кожен освітній заклад має прагнути підвищення рівня фізичного розвитку здобувачів, розвивати їх спортивні навички та вести пропаганду здорового способу життя.

Вищезазначене дає підстави вважати тему дисертаційного дослідження Мальця Дмитра Олександровича сучасною і актуальною, так як вона відповідає практичним запитам нинішнього часу.

Слід зазначити, що дисертація є складовою частиною науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти (нині кафедра педагогіки та спеціальної освіти) Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка «Соціально-професійне становлення особистості» (державний реєстраційний номер 0116U003481).

Логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, загальними висновками, списком використаних джерел (193 найменування, із них 88 – іноземною мовою), змістовними додатками (2) та відповідає вимогам щодо дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Аналіз основного змісту дисертації дає підстави стверджувати: дисертантом на достатньому науковому рівні обґрунтовано вибір теми, її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи

дослідження, презентовано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, подано відомості про апробацію результатів дисертації та їх впровадження в освітній процес. Це дозволило провести ґрунтовний аналіз досліджуваної проблеми та окреслити можливості використання кувейтського досвіду в процесі подальшого реформування змісту фізкультурної освіти в Україні.

Перший розділ «Теоретико-організаційні основи фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту» складається з чотирьох підрозділів, в яких проаналізовано базові поняття дослідження, здійснено ґрунтовну характеристику американської системи навчання у приватних школах Кувейту, досліджено основні нормативні документи, що визначають і забезпечують освітній процес у приватних школах Кувейту, зокрема Американській міжнародній школі, Американській школі та Американській школі Бакалаврату (освітні, навчальні програми, навчальні плани); висвітлено особливості змісту фізичного виховання в приватних школах Кувейту.

Варто зазначити, що аналіз та узагальнення нормативних документів, психолого-педагогічної літератури та навчально-методичних матеріалів, досвід практичної роботи дозволив Дмитру Олександровичу визначити особливості американської системи навчання в приватних школах Кувейту, ураховуючи при цьому національні цінності та особливості, що відображаються в освітніх програмах.

Особливу увагу звернено на те, що приватні школи Кувейту за американською системою освіти працюють на основі програми міжнародного бакалаврату (IB), яка передбачає обов'язкове викладання курсу фізичного виховання окремим блоком, до якого входять не лише заняття спортом, а й основи здорового харчування та елементи гігієни; надається перевага ігровим формам роботи.

У дослідженні дисертантом наголошено, що фізичне виховання учнів приватних шкіл Кувейту, здійснюється за принципами, визначеними американською системою освіти, на основі затверджених та діючих стандартів, але при складанні плану навчальної діяльності викладач фізичного виховання та здоров'я людини має можливість вносити поточні корективи залежно від кількості студентів і, особливо, статі, так як в арабських країнах даний фактор відіграє особливу роль в організації освітнього процесу.

У другому розділі – «Порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів Кувейту та України», який складається з трьох підрозділів досліджено особливості рухової активності студентів за американською системою навчання та школярів України; здійснено характеристику навчальних програм з фізичної культури для учнів закладів ЗСО в Україні; обґрунтовано специфіку розділів навчальної програми з фізичного виховання учнів за американською системою CURRICULUM.

Третій розділ «Перспективні напрями творчого використання провідних інноваційних методик навчання фізичній культурі учнів приватних шкіл Кувейту в системі фізкультурної освіти України», складається з трьох підрозділів, в яких представлено рекомендації щодо попередження

гіподинамії, ожиріння та підвищення імунітету в учнів засобами фізичної культури; рекомендації щодо проведення уроків фізичної культури у приватних школах Кувейту та закладах загальної середньої освіти України засобами дистанційного навчання; рекомендації щодо національно-патріотичного виховання учнів Кувейту та України; обґрунтовано можливості творчого використання в Україні провідних інноваційних методик навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту.

Цінним у роботі є розробка здобувачем оздоровчої програми профілактики і подолання гіподинамії та ожиріння в учнів приватних шкіл Кувейту засобами фізичної культури. Програма має теоретико-практичну спрямованість і включає різні види танцювальних рухів, дихальної гімнастики, гімнастичних вправ, а також авторську методику суглобової гімнастики «Сфера» для різнобічного розвитку опорно-рухового апарату і зміцнення здоров'я загалом.

На особливу увагу заслуговує обґрунтування автором необхідності вдосконалення організації фізкультурної діяльності учнів засобами дистанційної освіти. Здобувач цілком слушно наголошує, що не зважаючи на високий рівень розвитку інформаційних технологій, дистанційна освіта не містить готових рішень у викладанні шкільного предмета «Фізична культура». Тому, особливий інтерес мають розроблені автором методичні рекомендації щодо проведення уроків фізичної культури у приватних школах Кувейту та закладах загальної середньої освіти України засобами інформаційно-комунікаційних технологій в умовах дистанційного навчання.

Глибоке дослідження проблеми дало змогу авторові зробити аргументовані висновки до розділів і загальні, у яких концентровано та змістовно відображаються головні результати роботи. Їх зміст переконує в тому, що дисертант досяг поставленої мети і розв'язав поставлені завдання.

Не викликає сумніву практичне значення одержаних результатів рецензованої дисертаційної роботи. Результати дослідження, зміст, висновки та джерельна база збагатили педагогічне знання з питань реформування змісту фізкультурної освіти в приватних школах Кувейту та можуть дістати застосування при розв'язанні наукових і практичних завдань модернізації національної системи фізичного виховання загальної середньої освіти України.

Також необхідно відзначити, що матеріали рецензованого дослідження пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях.

Основні положення і результати дослідження відображено в 13 наукових публікаціях автора, 11 з яких – одноосібні, в тому числі: 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 2 статті – у закордонних наукових виданнях (WOS), 4 публікації – у матеріалах наукових конференцій, 4 публікації – у матеріалах науково-практичних семінарів.

В роботі дотриманні принципи академічної доброчесності. Використані в дисертації ідеї інших авторів мають відповідні посилання і використані для підкріплення результатів здобувача. Представлені до захисту наукові

досягнення Мальця Д. О. є власними напрацюваннями, текст дисертації оригінальний.

Відзначаючи безсумнівні переваги дисертаційного дослідження Д.О. Мальця, наукове і практичне значення отриманих результатів та позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаємо за доцільне вказати на деякі дискусійні положення та висловити окремі зауваження та побажання:

1. Здійснюючи характеристику навчальних програм з ФК в ЗЗСО України (Розділ 2., п. 2.2.) вважаємо, що здобувачу доцільно було б звернути увагу і на особливості, загальні критерії та основні види оцінювання навчальних досягнень учнів у освітній галузі «Фізична культура», що представлено в оновлених навчальних програмах з ФК.

2. На нашу думку, вартувало б детальніше висвітлити особливості організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в приватних школах Кувейту.

3. Відзначаючи важливу роль додаткової освіти в системі національно-патріотичного виховання учнів приватних шкіл Кувейту, доречно було б проаналізувати досвід, визначити потенціал закладів позашкільної освіти в Україні щодо реалізації даного напрямку виховання з учнями, зокрема засобами фізкультурно-спортивної діяльності.

4. При визначенні особливостей фізичного виховання у приватних школах Кувейту за американською системою навчання, на наш погляд, варто більше уваги приділити формам роботи, спрямованим на забезпечення умов для якісної взаємодії школи і сім'ї.

Проте висловлені зауваження і побажання носять рекомендаційний характер, можуть стати предметом для дискусії і не знижують цінності проведеного дослідження яке є цілісним, має наукову новизну і практичне значення.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)», відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. №502), а її автор Малець Дмитро Олександрович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

З оцінкою дисертації також виступили:

Професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор Савченко Н. С. зазначила, що дисертаційне дослідження Мальця Д. О. «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» є самостійним завершеним дослідженням актуальної проблеми педагогічної науки.

Структура дисертації логічно продумана, розглянуті наукові положення вірогідні, що забезпечується їх теоретичною обґрунтованістю, використанням комплексу методів, адекватних меті й завданням дослідження. Дисертаційна робота містить у своїй структурі три розділи, кожний із яких характеризується певним внеском у розвиток означеної проблеми.

Дисертаційну роботу присвячено проблемі творчого використання організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання) у реалізації реформ фізичного виховання учнів в Україні. З'ясовано загальну структуру, зміст і структурні компоненти організаційно-педагогічного забезпечення учнів приватних шкіл Кувейту. З метою освітніх запозичень узагальнено теоретичний контент і практичний досвід фізичного виховання здобувачів освіти приватних шкіл Кувейту за американською системою навчання. Проведено порівняльний аналіз, на основі якого встановлено, що освітній процес у приватних школах Кувейту характеризується низкою особливостей, які є важливими для організації фізичного виховання учнівської молоді в Україні. Конкретизовано, що в основу фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту за американською системою освіти закладено не лише окремі блоки рухової діяльності, а й надається перевага ігровим методам проведення занять, так як і на уроках фізичної культури, і в гуртковій роботі переважають командні види спорту.

Робота відзначається практичною спрямованістю. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці методичних матеріалів з використання сучасних методик фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту в українській системі фізичного виховання молоді; рекомендацій щодо вдосконалення навчально-методичного забезпечення фізичного розвитку здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання; структуруванні змісту «Паспорту здоров'я» учня, який доцільно використовувати у процесі фізкультурної освіти. Результати дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури в ЗЗСО та викладачами закладів вищої освіти у фізкультурній підготовці школярів та студентів.

Результати проведеного дослідження дають підставу вважати, що визначені завдання реалізовано, мета досягнута.

Високо оцінюючи результати дослідження, Савченко Н. С. підтримала думку рецензентів, що дисертаційне дослідження слід оцінити позитивно та рекомендувати його до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор Філоненко О. В. вказала, що у роботі чітко сформульовано позиції, що обумовили вибір теми. Адже особливого значення нині набувають підходи до організації фізкультурної освіти учнівської молоді тих країн, де проблема гіподинамії набула державного значення, зокрема в США. Водночас глобалізація освітнього простору породила інтеграцію концептуальних постулатів освіти однієї країни на площину освіти іншої. Так,

на території Кувейту функціонують приватні американські школи, які працюють відповідно до концепції збереження здоров'я учнів засобами фізичної активності й акумулюють соціальні, культурні й етнічні особливості організації фізичного виховання здобувачів освіти різного рівня. Така практика нині демонструє позитивні результати. Відтак стає відчутною потреба в пошуку шляхів імплементації удосконалених методик навчання фізичної культури приватних шкіл Кувейту в українську систему фізичного виховання з метою формування в учнів чітких уявлень про сучасну концепцію здоров'я, умов та чинників впливу на його формування, збереження і зміцнення, усвідомлення особистої відповідальності і ціннісного ставлення до здорового способу життя.

Дисертація відзначається логікою побудови наукового апарату: чітко сформульована мета, завдання дослідження, об'єкт, предмет, наукова новизна роботи.

Заслуговує на увагу широка джерельна база та апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях різних рівнів.

Дослідником уперше цілісно досліджено організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл держави Кувейт; визначені організаційно-методичні рекомендації щодо фізичного розвитку учнів у приватних школах Кувейту (ступінь фізичного навантаження; відвідування гуртків та спортивних секцій залежно від основного профілю, за яким здійснюється освітній процес; фізичний розвиток учнів, відповідно до програми МУР; викладання дисципліни «Фізичне виховання»). вивчено специфіку розділів річної шкільної програми за американською системою навчання CURRICULUM в розрізі фізичного виховання учнів; рекомендації щодо попередження/подолання гіподинамії, ожиріння та підвищення імунітету в учнів приватних шкіл Кувейту засобами фізичної культури; рекомендації щодо проведення уроків фізичної культури у приватних школах Кувейту засобами дистанційного навчання; рекомендації щодо національно-патріотичного виховання серед учнів приватних шкіл Кувейту (у порівнянні із ЗЗСО України); обґрунтовано можливості творчого використання в Україні провідних інноваційних методик навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту, що передбачає: створення груп для заняття фізичною культурою за гендерною ознакою, індивідуалізацію фізичного виховання, цифровізацію оцінювання стану фізичного розвитку учнів, масовість пропаганди здорового способу життя, популяризацію індивідуальних видів спорту (легка атлетика, велоспорт, теніс, гімнастика та інші).

Філоненко О. В. підтримала рецензентів і відзначила, що дисертаційне дослідження слід оцінити позитивно та рекомендувати його до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент Дубінка М. М. наголосив на актуальності та значущості порушеної проблеми, на недостатній розробці й науковому обґрунтуванні цієї проблеми в теорії і практиці, на науковій новизні

дослідження.

У дисертації чітко сформульовано понятійний апарат дослідження. Відповідно до об'єкта і предмета визначено мету, у логічному взаємозв'язку з ними висунуті завдання, які надалі підтверджені результатами дисертаційного дослідження. У роботі рельєфно представлено ступінь і основні напрями наукової розробки досліджуваної проблеми. Реалізація авторського наукового пошуку відображена і в науковій новизні, яка є і беззаперечною, і очевидною.

Зміст і результати наукового дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури закладів загальної середньої освіти України у фізичному вихованні молоді.

Отримані в процесі дослідження результати дали дисертанту підстави для формулювання аргументованих висновків.

Дубінка М. М. підтримав рецензентів і зазначив, що дисертаційна робота Мальця Д. О. є оригінальним, самостійним, завершеним дослідженням, яке має наукову цінність та практичну значущість, і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, професор Рацул А. Б. дав позитивну оцінку дисертаційному дослідженню в цілому. Зазначив, що Малець Д. О. комплексно й всебічно висвітлила наукову проблему, яка до цього часу не була предметом спеціального вивчення. Дослідження є актуальним у контексті творчого використання організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання) у реалізації реформ фізичного виховання учнів в Україні.

Робота характеризується логічно виваженою структурою, що охоплює окреслене коло дослідницьких завдань і відображає досягнення поставленої мети.

Схвалення заслуговує вирішення в роботі низки дослідницьких завдань, а саме: охарактеризовано організаційно-методичні засади фізичного розвитку учнів у приватних школах Кувейту, з'ясовано особливості фізичного виховання у приватних школах Кувейту за американською системою навчання; здійснено порівняльний аналіз організаційно-педагогічного забезпечення фізичного розвитку учнів Кувейту і України, визначено напрями творчого застосування провідних інноваційних методик навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту в системі фізкультурної освіти України.

Робота відзначається творчим пошуком, аргументованістю положень, доказовістю, новими підходами в оцінці подій і феноменів.

Рацул А. Б. дійшов висновку, що дисертаційну роботу Мальця Дмитра Олександровича «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» слід вважати завершеним, самостійно виконаним дослідженням і таким, що може бути рекомендованим до захисту у разовій

спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Заслухавши і обговоривши доповідь Мальця Дмитра Олександровича, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти, прийнято висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» здобувача ступеня доктора філософії Мальця Дмитра Олександровича за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Головуюча на засіданні:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти
ЦДУ імені Володимира Винниченка

Тетяна БАБЕНКО

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти
ЦДУ імені Володимира Винниченка

Тетяна ОКОЛЬНИЧА

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання
і рекреаційно-оздоровчої роботи
ЦДУ імені Володимира Винниченка

Оксана ЯЗЛОВЕЦЬКА

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» здобувача ступеня доктора філософії

**Мальця Дмитра Олександровича
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки**

Актуальність теми. У нових соціально-економічних умовах розвитку держави й подальшого науково-технічного прогресу потужним засобом забезпечення суспільства здоровими трудовими ресурсами є сприяння фізичному розвитку учнівської молоді. Здоров'я забезпечує гармонійний розвиток особистості, її самореалізацію у фізичному, професійному, творчому потенціалах. В умовах військового стану проблема сприяння фізичному розвитку молоді засобами фізичного виховання трансформувалась і стала новим актуалітетом збереження та зміцнення психічного й, безумовно, фізичного здоров'я молодого покоління в закладах освіти. Питання забезпечення рухової активності здобувачів освіти різного рівня для вирішення проблеми здоров'язбереження знаходять відображення в законодавчих документах України про охорону здоров'я. Цей феномен розглядається науковцями як соціально-біологічна основа життя нації та результат політики держави, яка формує у своїх громадян духовну потребу ставитися до свого здоров'я як до основної цінності, що забезпечує повне біосоціальне функціонування, фізичну та інтелектуальну працездатність, адаптацію до природних впливів та мінливості зовнішнього середовища. Однак реалії сьогодення засвідчують, що в Україні склалася критична ситуація зі станом здоров'я учнівської та студентської молоді – близько 60 % юнаків та дівчат мають низький рівень фізичного розвитку.

Наукові розвідки з проблем якості шкільної освіти базуються на функціонуванні європейських освітніх систем, концептуальних положеннях методології сучасної педагогічної науки та методологічних положеннях порівняльної педагогіки (К.Бібі, В.Вульфсон, С.Гончаренко, Н.Грундтвіг, К.Корсак, В.Кремень, Н.Ларченко, О.Локшина, О.Огієнко, О.Савченко, А.Сбруева, О.Сухомлинська та ін.).

Побудову єдиної організаційної системи інтенсивного розвитку школярів, взаємовплив різних складових освітнього процесу на формування, зміцнення і відновлення здоров'я зростаючої особистості, гуманізацію виховного впливу досліджували І.Бех, І.Зязюн, В.Кремень, В.Кузь, Л.Масол, О.Рудницька та ін. Сучасні погляди на проблему фізичного розвитку учнів і всієї системи фізичного виховання школярів проаналізовано у психолого-педагогічних дослідженнях Е.Вільчковського, Л.Волкова, Н.Денисенко, М.Зубалія, О.Кононко, А.Коноха, О.Кириченко, О.Курок, Г.Ляшенка, Л.Сущенко, О.Холодного, Б.Шияна та ін.

Інтеграція України до єдиного європейського освітнього простору передбачає модернізацію системи шкільної освіти, аналізу теорії і практики

навчання в зарубіжних країнах. У такому контексті важливу роль відіграють порівняльно-педагогічні дослідження Н. Абашкіної (Німеччина), Н. Бідюк (США), В. Бутової (Фінляндія), Т. Десятова (Східна Європа), Л. Калашник (Китай), Л. Ляшенка (Фінляндія), О. Огієнко (країни Скандинавії), Н. Пазюри (Східна Азія), Л. Пуховської (Західна Європа), О. Шаповалової (Велика Британія), Н. Шумейко (Словаччина), Л. Царьової (Китай, Японія) та ін.

Різні аспекти вирішення проблеми здоров'язбереження висвітлювалися науковцями Канади (Р. Clarke), Великобританії та США (К. Cooper), Швеції й Кувейту (U. Larsson), Японії (А. Shibata), які акцентували увагу на проблемі гіподинамії, на важливості фізичної активності (М. Monteiro-Peluso, А. Vuillemin, Т. Puetz та ін.) та її взаємозв'язку з якістю життя (D. Brown, С. Demont-Heinrich, Т. Morimoto, Е. Grundy, Р. Posadzki та ін.), на необхідності якісного фізичного виховання (G. Masurier) тощо.

Нині в Україні бурхливо розвивається ідея популяризації оздоровчої фізичної культури в закладах освіти різного рівня, яка розглядається у тісному взаємозв'язку з рівнем її рухової активності, генетичними передумовами, енергетичним потенціалом і способом життя. Такий підхід в повній мірі відповідає державній політиці в сфері фізичної культури і спорту. Фізична культура і спорт – це одна з граней загальної культури людини, її здорового способу життя. Проблема формування культури здоров'я є складною і важливою задачею педагогічної, психологічної і соціологічної наук. Передумовами такого вектору розвитку наукового знання є швидкий ритм життя учнівської молоді, психофізичні навантаження, малорухливий спосіб життя, зростання захворюваності, скорочення тривалості життя населення провідних країн світу.

У вітчизняних педагогічних дослідженнях особлива увага приділяється теоретичним і практичним аспектам ціннісного ставлення до здоров'я, здорового способу життя, оптимальній організації життєдіяльності, різним аспектам формування культури здоров'я учнів та здоров'язберігальної компетентності школярів засобами фізичної культури й ін.

Особливого значення нині набувають підходи до організації фізкультурної освіти учнівської молоді тих країн, де проблема гіподинамії набула державного значення, зокрема в США. Водночас глобалізація освітнього простору породила інтеграцію концептуальних постулатів освіти однієї країни на площину освіти іншої. Так, на території Кувейту функціонують приватні американські школи, які працюють відповідно до концепції збереження здоров'я учнів засобами фізичної активності й акумулюють соціальні, культурні й етнічні особливості організації фізичного виховання здобувачів освіти різного рівня. Така практика нині демонструє позитивні результати.

Відтак стає відчутною потреба в пошуку шляхів імплементації удосконалених методик навчання фізичної культури приватних шкіл Кувейту в українську систему фізичного виховання з метою формування в учнів чітких уявлень про сучасну концепцію здоров'я, умов та чинників впливу на його

формування, збереження і зміцнення, усвідомлення особистої відповідальності і ціннісного ставлення до здорового способу життя.

Звертаючись до проблеми порівняльного дослідження, насамперед необхідно усвідомити його загальнометодологічний зміст. Порівняльний аналіз постає як методологічна основа нашого дослідження. Порівняння виходить з ідеї неподільності світового історико-філософського процесу, що протікає у різних культурах. Тематична і концептуальна подібність, зумовлена паралелізмом у філософських концепціях, сприймається як вияв загальних глибинних закономірностей еволюції розуму. Ця ідея сформувалася в епоху Просвітництва, яка ставила в основу розвитку людства розум людини. Вчені відзначають, що порівняння як спосіб життєдіяльності властиве людському мисленню взагалі. Відтак, в межах нашого дослідження порівняльний метод служить певним пізнавальним завданням і є засобом розширення можливостей педагогічного дослідження.

Аналіз досліджень існуючої практики методик навчання фізичної культури в українській системі фізичного виховання дозволив виявити низку суперечностей: між потребами суспільства в учнях, котрі володітимуть сформованою потребою в руховій активності та відсутністю інноваційних методик навчання фізичної культури, заснованих на зарубіжному досвіді; між необхідністю практичної готовності учнів до збереження й зміцнення власного здоров'я засобами фізичної культури та епізодичною практикою застосування індивідуалізованих методик здоров'язбережувального змісту; між взаємозв'язком етнічних, культурних і соціальних аспектів фізичного виховання та необхідністю інтегративного підходу до використання методик навчання фізичної культури в приватних школах Кувейту в системі фізичного виховання української молоді.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти (нині кафедра педагогіки та спеціальної освіти) Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка «Соціально-професійне становлення особистості» (державний реєстраційний номер 0116U003481). Тема дисертації затверджена вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, протокол № 2 від 30.09.2019 р.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні положення і висновки, сформульовані дисертанткою особисто. Використані в дисертації ідеї гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані для підкріплення результатів здобувача.

Достовірність результатів дослідження підтверджена теоретико-методологічною обґрунтованістю його основних положень; застосуванням методів, адекватних до предмета, мети та завдань дисертації.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру полягає в тому, що: уперше цілісно досліджено організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл держави Кувейт; визначені організаційно-методичні рекомендації щодо фізичного розвитку учнів у приватних школах Кувейту (ступінь фізичного навантаження; відвідування гуртків та спортивних секцій залежно від основного профілю, за яким здійснюється освітній процес; фізичний розвиток учнів, відповідно до програми МУР; викладання дисципліни «Фізичне виховання»). вивчено специфіку розділів річної шкільної програми за американською системою навчання CURRICULUM в розрізі фізичного виховання учнів; рекомендації щодо попередження/подолання гіподинамії, ожиріння та підвищення імунітету в учнів приватних шкіл Кувейту засобами фізичної культури; рекомендації щодо проведення уроків фізичної культури у приватних школах Кувейту засобами дистанційного навчання; рекомендації щодо національно-патріотичного виховання серед учнів приватних шкіл Кувейту (у порівнянні із ЗЗСО України); обґрунтовано можливості творчого використання в Україні провідних інноваційних методик навчання фізичної культури учнів приватних шкіл Кувейту, що передбачає: створення груп для заняття фізичною культурою за гендерною ознакою, індивідуалізацію фізичного виховання, цифровізацію оцінювання стану фізичного розвитку учнів, масовість пропаганди здорового способу життя, популяризацію індивідуальних видів спорту (легка атлетика, велоспорт, теніс, гімнастика та інші). Подальшого розвитку набуло вдосконалення організації фізкультурної діяльності учнів за можливостей дистанційної освіти (розробка індивідуального та групового плану самопідготовки (у тому числі за допомогою фітнес-додатків для смартфонів); направлення тем, завдань, посилань на електронні ресурси (відеоуроки, електронні форми підручників) через систему електронного журналу, електронну пошту, телефон, за допомогою соціальної мережі («Instagram»), додатків (WhatsApp, Viber та ін.) у тісному контакті із батьками (законними представниками); цільовий перегляд спортивних ТВ-каналів, програм, відеоуроків, тренувань; організація відеоуроків через Skype за допомогою безкоштовних електронних платформ.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці методичних матеріалів з використання сучасних методик фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту в українській системі фізичного виховання молоді; рекомендацій щодо вдосконалення навчально-методичного забезпечення фізичного розвитку здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання; структуруванні змісту «Паспорту здоров'я» учня, який доцільно використовувати у процесі фізкультурної освіти. Результати дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури в ЗЗСО та викладачами закладів вищої освіти у фізкультурній підготовці школярів та студентів.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10 від 9.08.2023 р.); Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 53-Н від 26.06.2023р.); Сумського

державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 1846 від 17.08.2023 р.).

Основні положення та результати дисертації оприлюднено на науково-практичних конференціях і семінарах: міжнародній – «Фізичне виховання і спорт в закладах освіти на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2023); всеукраїнських – XXVI Всеукраїнська науково-практична конференція «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2020), XXVII Всеукраїнська науково-практична конференція «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2021), XXVIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2022), III Всеукраїнський науково-практичний семінар «Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту» (Кропивницький, 2020), IV Всеукраїнський науково-практичний семінар «Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту» (Кропивницький, 2021), V Всеукраїнський науково-практичний семінар «Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту» (Кропивницький, 2022), VI Всеукраїнський науково-практичний семінар з міжнародною участю «Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту» (Кропивницький, 2023), I Всеукраїнський студентський науково-практичний семінар з міжнародною участю (Кропивницький, 2023).

Основні положення дослідження обговорювались на засіданнях кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту й кафедри педагогіки та спеціальної освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка.

Оцінка структури дисертації, її мови і стилю викладання. Дисертація загальним обсягом 275 сторінок складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, 2 додатків та списку використаних джерел (193 найменування, з яких 88 – іноземною мовою). Основний зміст дисертації викладено на 221 сторінці, який містить 3 рисунки та 7 таблиць.

Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертантом особисто. Дотриманні в роботі принципи академічної доброчесності. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Основні результати дослідження відображено в 13 наукових

публікаціях, 11 з яких – одноосібні, в тому числі: 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 2 статті – у закордонних наукових виданнях (WOS), 4 публікації – у матеріалах наукових конференцій, 4 публікації – у матеріалах науково-практичних семінарів.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Малець Д. Особливості впровадження американської системи навчання у приватних школах Кувейту. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2021. Випуск 198. С. 217-222. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-198-1> <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1058>

2. Малець Д. Дистанційне викладання фізичної культури в американській системі освіти. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2022. Випуск 205. С.124-128. <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/27> DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205>

3. Малець Д. Фізичне виховання в умовах дистанційної освіти. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2022. Випуск 206. С.175-179. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-206> <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/28/39>

Статті в закордонних наукових виданнях:

4. Bondarenko, N., Cherepania, N., Malets, D., Klepar, M., & Matveieva, N. (2023). Tolerance as an important aspect of the professional competence of future specialists. *Amazonia Investiga*. 12(62). Pp. 158-167. (WOS). <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.14>

5. Sulym, V., Melnikov, A., Popov, M., Vechirko O. & Malets, D. (2023) Improving education through implementation of information technologies into the educational process. *Revista Amazonia Investiga*. 12 (68). Pp. 281- 293. (WOS). <https://doi.org/10.34069/AI/2023.68.08.26>

Статті та тези в матеріалах науково-практичних конференцій і семінарів:

6. Малець Д. Історичний аналіз американської системи навчання у приватних школах Кувейту. *Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту* : матеріали III Всеукр. наук.- практ. семінару (м. Кропивницький, 26-27 травня 2020 р.) [Електронний ресурс]. Кропивницький: КОД, 2020. С. 51-53. https://cusu.edu.ua/images/physical/kaf_ter_metod_fv/naukova_diyaln/material_2020.pdf

7. Малець Д. Американська система навчання: структура та основні переваги. *Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку*. Збірник наукових праць XXVI Всеукраїнської науково-практичної конференції Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Харків: ФОП Озеров Г.В., 2020. С. 58-62.

8. Малець Д. Дистанційна освіта в Кувейті за американською системою навчання. *Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. семінару. (м. Кропивницький, 23-24 лютого 2021 р.). Кропивницький : КОД, 2021. С.104-107. https://cusu.edu.ua/images/physical/kaf_ter_metod_fv/naukova_diyaln/material_2021.pdf
9. Малець Д. Особливості фізичного виховання в арабських країнах. *Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку*. Збірник наукових праць XXVII Всеукраїнської науково-практичної конференції Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Кропивницький: ФОП Піскова М.А., 2021. С. 75-77.
10. Малець Д. Окремі аспекти фізичного і військово-патріотичного виховання в сучасних умовах. *Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. семінару. (м. Кропивницький, 15-16 квітня 2022 р.). Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф. 2022. С. 98-101. https://cusu.edu.ua/images/physical/kaf_ter_metod_fv/naukova_diyaln/material_2022.pdf
11. Малець Д. Фізичне виховання в американських приватних школах Кувейту під час пандемічних обмежень. *Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку*. Збірник наукових праць XXVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Кропивницький: ФОП Піскова М.А. 2022. С. 37-44. <http://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4173>
12. Малець Д. Особливості роботи вчителя фізичної культури в Кувейті. *Новації, практики та перспективи розвитку фізичної культури і спорту в умовах воєнного стану*: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. семінару з міжнародною участю, 6 квітня 2023 р. та I Всеукр. студ. наук.-практ. семінару з міжнародною участю, 7 квітня 2023 р. (електронне видання). Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф. 2023. С. 91-93. https://cusu.edu.ua/images/physical/kaf_ter_metod_fv/naukova_diyaln/material_2023.pdf
13. Малець Д. Особливості оцінювання учнів на уроках фізичної культури в приватних школах Кувейту за американською системою навчання. *Фізичне виховання і спорт в закладах освіти на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку*. Збірник наукових праць I Міжнародної науково-практичної конференції Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка. Кропивницький: ФОП Піскова М. А. 2023. С. 227-235.
- Публікації Мальця Д. О. відповідають усталеним вимогам, достатньо повно відображають суть та результати виконаного дослідження.

Рекомендації дисертації до захисту з урахуванням наукової зрілості пошукувача.

Дисертація Мальця Дмитра Олександровича «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502).

З урахуванням цього кафедра педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка рекомендує завершене самостійне дослідження Мальця Дмитра Олександровича «Організаційно-педагогічне забезпечення фізичного розвитку учнів приватних шкіл Кувейту (на прикладі американської системи навчання)» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

За затвердження висновку проголосували: «за» – 11; «проти» – немає; «утримались» – немає.

Головуюча на засіданні:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти
ЦДУ імені Володимира Винниченка

Тетяна БАБЕНКО

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти
ЦДУ імені Володимира Винниченка

Тетяна ОКОЛЬНИЧА

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання
і рекреаційно-оздоровчої роботи
ЦДУ імені Володимира Винниченка

Оксана ЯЗЛОВЕЦЬКА

«14» грудня 2023 р.

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
"Засвідчую підпис"
Начальник відділу кадрів
Дмитро ПЕРЕВЕРЗОВ

